

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 106/2016-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Distrib Capital, s. r. o., Dunajská 18, Bratislava, zastúpenej OLEXOVA VASILISIN, s. r. o., Dunajská 18, Bratislava, prostredníctvom ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Marcel Vasilišin, LL.M., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom vyšetrovateľky Národnej jednotky finančnej polície Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru vo veci vedenej pod sp. zn. PPZ-994/NKA-FP-BA-2013 a postupom prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava II vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Pv 1071/13/1102, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Distrib Capital, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Distrib Capital, s. r. o., Dunajská 18, Bratislava

(ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách „sťažovateľ“), zastúpenej OLEXOVA VASILISIN, s. r. o., Dunajská 18, Bratislava, prostredníctvom ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Marcel Vasilišin, LLM. Z obsahu sťažnosti a jej petitu možno ustáliť, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom vyšetrovateľky Národnej jednotky finančnej polície Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru (ďalej len „národná kriminálna agentúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. PPZ-994/NKA-FP-BA-2013 a postupom prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava II (ďalej len „okresná prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Pv 1071/13/1102.

Sťažovateľka v záhlaví sťažnosti označuje porušovateľov svojich práv takto: „1. ... vyšetrovateľ Policajného zboru, Ministerstvo vnútra SR, Prezídium Policajného zboru, Národná kriminálna agentúra, Národná jednotka finančnej polície, Expozitúra Bratislava, 2. ... námestník okresného prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava II.“

V úvodnej časti sťažnosti sťažovateľka uvádza, že «Dňa 17. 09. 2014 bola na základe príkazu porušovateľa č. 1 so súhlasom porušovateľa č. 2 č. p. PPZ-NKA-JFP1-V-310/2014 (ďalej len ako „Príkaz“) vykonaná prehliadka iných priestorov a pozemkov u sťažovateľa, počas ktorej mu boli odňaté veci, ktoré sú opísané v zápisnici z tejto prehliadky.». Z príkazu vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry z 12. septembra 2014 na prehliadku iných priestorov a pozemkov vydaného so súhlasom prokurátora okresnej prokuratúry (ďalej len „príkaz z 12. septembra 2014“) vyplýva, že dôvodom vydania príkazu podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku bolo dôvodné podozrenie, že v objektoch bližšie špecifikovaných v samotnom príkaze, v ktorých má prevádzku sťažovateľka, sa nachádzajú veci dôležité pre trestné konanie.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uvádza:

«Dňa 08. 10. 2014 podal sťažovateľ žiadosť o vrátenie vecí zaistených pri prehliadke iných priestorov a pozemkov, ktorú odôvodnil tým, že dokumenty, ktoré mu boli odňaté, nie sú vecami, na ktorých odňatie by boli Prikazom orgány činné v trestnom konaní oprávnené. Sťažovateľ tiež uviedol, že mu hrozí veľká finančná ujma pre ohrozenie jeho podnikania z dôvodu, že nemá k dispozícii veľké množstvo dokumentov, ktoré vznikli pri obchodnom styku so zmluvnými partnermi a z ktorých je zrejmé, že nemajú žiaden súvis s predmetným trestným vyšetrovaním.

Dňa 14. 11. 2014 bolo sťažovateľovi doručené Zaslание stanoviska k žiadosti o vrátenie vecí, z ktorého obsahu vyplýva, že je v zmysle § 176 a nasl. Trestného poriadku uznesením (ďalej len ako „Uznesenie“). Uznesenie bolo odôvodnené tým, že odňaté veci boli vyhodnotené ako dôkazy podľa § 119 ods. 2 Trestného poriadku a sú pre ďalšie konanie potrebné, a preto nemôžu byť sťažovateľovi vrátené....

Sťažovateľ sťažnosť podáva pre porušenie práva:

- 1. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR,*
- 2. podnikateľ podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy SR,*
- 3. vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR.»*

V súvislosti s príkazom vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry s udeleným súhlasom prokurátora okresnej prokuratúry na prehliadku iných priestorov a pozemkov z 12. septembra 2014 sťažovateľka zdôrazňuje, že „Príkaz na prehliadku predstavuje vždy zásah do práv prikázaného na súkromie. Ústavné práva majú vyššiu hodnotu ako potenciálne práva štátu ako poškodeného z daňového podvodu a z toho dôvodu akékoľvek zásahy musia byť v dôslednej rovnováhe s ochranou ústavných práv.

Porušovateľmi vydaný príkaz bol neurčitý. Pred jeho vykonaním nebol dodržaný postup podľa § 104 Trestného poriadku o prechádzajúcej výzve k dobrovoľnému vydaniu vecí, nijak nebola zdôvodnená naliehavosť prípadu ani existencia možnej závažnej prekážky. Následne pri vykonávaní príkazu bol príkaz prekročený v nadmernej a neprimeranej miere, keď bolo zaistené a odňaté množstvo ďalšej dokumentácie nesúvisiacej s vyšetrovaním a rozsah odňatej dokumentácie je preto neprimerane rozsiahly a na účely trestného konania absolútne zbytočný. Ako príklad sťažovateľ uvádza odňatie množstva pracovných zmlúv uzavretých medzi ním ako zamestnávateľom a zamestnancami, bola odňatá zmluvná dokumentácia medzi sťažovateľom a inými partnermi ako

Spoločnosťami, napr. dokumentácia týkajúca sa dodávania a distribúcie piva sťažovateľom v Slovenskej republike.

Zaistené veci sú zadržované neprimerane dlhý čas, od ich zaistenia ubehlo už takmer 9 mesiacov. Sťažovateľ má za to, že orgány činné v trestnom konaní mali dosť času na to na preverenie veľkého množstva vecí a aby sa kontrolou týchto vecí presvedčili o tom, že nesúvisia s trestným konaním. Sťažovateľovi však neboli vrátené ani už preverené veci, ktoré podľa § 97 Trestného poriadku už nie sú pre konanie viac potrebné, hoci rešpektujú zásadu primeranosti zásadu do základných práv a slobôd osôb podľa § 2 ods. 2 Trestného poriadku (z čoho vyplýva to, že tento zásah môže trvať len po nevyhnutne dlhý čas, a nie dlhšie) vrátené mali byť.“

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy sťažovateľka uvádza:

„Odňatím vecí a dokumentácie je sťažovateľovi znemožnené riadne podnikat' a vykonávať bežným spôsobom jeho podnikateľskú agendu! Sťažovateľ nemôže bežným spôsobom uplatňovať svoje nároky a kroky voči zmluvným partnerom a domôcť sa svojho majetku, hrozí premlčanie mnohých jeho práv.

Sťažovateľ je dodávateľom a obchodníkom s pivom. Niektorí zmluvní partneri porušili svoje zmluvné záväzky a preto bol sťažovateľ nútený s nimi ukončiť zmluvné vzťahy. Bývalí partneri však disponujú jeho nákladnou výčapnou technikou, avšak bez dokumentácie od nej sťažovateľ nemôže preukázať, že technika patrí jemu a domôcť sa jej. V dôsledku tohto sťažovateľ nemôže uzavrieť zmluvy s novými partnermi a presunúť výčapnú techniku k novým partnerom, čo má za následok čoho je stagnáciu obchodovania.

Mimo uvedeného pri akomkoľvek úkone je sťažovateľ nútený nahliadať do spisu vyšetrovateľa, čo predstavuje neprimeranú časovú, administratívnu a finančnú náročnosť.“

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy sťažovateľka uvádza:

„Ako je uvedené vyššie, pri vykonávaní príkazu bolo odňaté množstvo irelevantných vecí a dokumentácie bez akéhokoľvek súvisu s vyšetrovaním. Vlastnícke právo je týmto obmedzované v nadmernej miere. Sťažovateľ nemá kontrolu nad odňatými dokumentmi, nemá reálnu možnosť si ich ako pýtať, keďže nevie, čo všetko polícia zobrala. Bez

dokumentácie sťažovateľ nemôže nakladať so svojím majetkom (výčapná technika), nemôže ho užívať, prenajať ani predať.“

Sťažovateľka uvádza, že napriek tomu, že „*žiadosť o preskúmanie postupu policajta a takisto žiadosť o vrátenie zaistených vecí*“, tieto jej neboli do dňa podania sťažnosti vrátené.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Porušovatelia porušili právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa § 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Porušovatelia porušili právo sťažovateľa podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Porušovatelia porušili vlastnícke právo sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,73 EUR, ktorú je porušovateľ povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie: a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody, c) proti komu sťažnosť smeruje.

Z § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde zjavne vyplýva, že obligatórnou súčasťou návrhu na začatie konania je návrh rozhodnutia (petit), ktorého sa navrhovateľ domáha. V sťažnosti je síce petit obsiahnutý, nie je však právne perfektný, keďže v ňom absentuje identifikácia „právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu“, ktorým boli

sťažovateľkou označené práva podľa ústavy a dohovoru porušené, čo sťažuje vymedzenie predmetu sťažnosti. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania (okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone), pričom viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Ústavný súd zdôrazňuje, že inštitút predbežného prerokovania návrhu (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde) nie je samoučelný, pretože týmto postupom sa skúmajú podmienky konania a bez ich splnenia nie je ústavný súd oprávnený vo veci konať.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

Ústavný súd nie je povinný nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľky odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že označené nedostatky sťažnosti zakladajú dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí. Napriek uvedenému ústavný súd s prihliadnutím na požiadavku materiálneho chápania ochrany základných práv a v snahe vyhnúť sa prílišnému formalizmu v rámci predbežného prerokovania preskúmal sťažnosť aj z hľadiska existencie ďalších dôvodov uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V tejto súvislosti s prihliadnutím na odôvodnenie sťažnosti vyvodil, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na podnikanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry vo veci vedenej pod sp. zn. PPZ-994/NKA-FP-BA-2013 a postupom prokurátora okresnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Pv 1071/13/1102 v súvislosti s výkonom prehliadky iných priestorov a pozemkov na základe príkazu vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry z 12. septembra 2014 so súhlasom prokurátora okresnej prokuratúry.

V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky týkajúcou sa namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd zdôrazňuje, že text uvedený mimo petitu pokladá v súlade so svojou ustálenou judikatúrou len za súčasť odôvodnenia sťažnosti (I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011). Tento štandardný prístup uplatnil ústavný súd aj vo vzťahu k sťažnosti sťažovateľky, t. j. námietky vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy obsiahnuté v texte sťažnosti považoval iba ako súčasť argumentácie sťažovateľky.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 ústavy postupom vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry v konaní vedenom pod sp. zn. PPZ-994/NKA-FP-BA-2013 a postupom prokurátora okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1071/13/1102

Sťažovateľka namieta, že príkaz z 12. septembra 2014 bol „neurčitý“ a zároveň pri vykonávaní príkazu na prehliadku z 12. septembra 2014 bol tento prekročený „v nadmernej

a neprimeranej miere, keď bolo zaistené a odňaté množstvo ďalšej dokumentácie nesúvisiacej s vyšetrovaním a rozsah odňatej dokumentácie je preto neprimerane rozsiahly a na účely trestného konania absolútne zbytočný“, čím zároveň došlo k obmedzeniu jej vlastníckeho práva nad nevyhnutnú mieru a zároveň k znemožneniu riadne podnikat' a vykonávať bežným spôsobom podnikateľskú agendu.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

V súlade s čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Ešte predtým, ako sa ústavný súd začne zaoberať sťažnosťou z materiálneho hľadiska, je vždy povinný preskúmať procesné náležitosti sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a predpoklady, sa ňou môže ústavný súd zaoberať aj z vecného hľadiska. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ako právneho prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je princíp subsidiarity.

Zmysel a účel princípu subsidiarity vychádza zo skutočnosti, že ochrana ústavnosti nie je a podľa povahy veci ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04). To znamená, že sťažnosť možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv účinne poskytuje.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Princíp subsidiarity je premietnutý aj do zákona o ústavnom súde. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka podala „žiadost“ o preskúmanie postupu vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry 25. septembra 2014 z dôvodu, že jej postup považovala za nezákonný a protiústavný, pretože „*porušila rozsah § 101 Trestného poriadku, podľa ktorého mohla príkaz vydať v medziach čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 1a ústavy*“, pričom v postupe vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry nebola podľa sťažovateľky v súvislosti s výkonom prehliadky na základe príkazu z 12. septembra 2014 dodržaná ani zásada primeranosti v súlade s § 2 Trestného poriadku. Prokurátor okresnej prokuratúry „žiadost“ sťažovateľky vybavil prípisom č. k. 2 Pv 1071/13/1102-42 z 20. októbra 2014 (prípis bol doručený právnomu zástupcovi sťažovateľky 31. októbra 2014, pozn.), v ktorom sa uvádza: „*Spôsob a rozsah zaistených dôkazov vyšetrovateľom PZ, či už v listinnej forme alebo v elektronickej forme zodpovedal príslušným príkazom k zaisteniu vecí vydaných v súlade s príslušnými ustanoveniami štvrtého a piateho dielu štvrtej hlavy Trestného poriadku, ďalej len v zmysle príkazov na uschovanie a vydanie počítačových údajov... a príkazov na prehliadnu iných priestorov podľa § 101 Trestného poriadku.*“ Z uvedeného dôvodu preto prokurátor okresnej prokuratúry v postupe vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry nevzhliadol žiadne pochybenia ani nedostatky.

Sťažovateľka namietala aj porušenie svojich základných práv podľa ústavy postupom prokurátora okresnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Pv 1071/13/1102. Z ďalších

zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka sa podnetom z 18. novembra 2014 podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) domáhala prostredníctvom Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) preskúmania zákonnosti „*vybavenia podnetu prokurátorom Okresnej prokuratúry II*“. Krajská prokuratúra podnet sťažovateľky smerujúci proti vybaveniu jej podnetu prípisom okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 1071/13/1102-42 z 20. októbra 2014 vybavila prípisom č. k. 1 KPt 937/14/1100-7 z 15. decembra 2014 tak, že ho odložila ako nedôvodný.

Aplikujúc princíp subsidiarity na prerokúvanú vec sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemá právomoc preskúmať postup vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry, keďže jeho preskúmanie podliehalo prieskumnej právomoci okresnej prokuratúry na základe sťažovateľkou podanej „*žiadosti*“ o preskúmanie jej postupu. Rovnako ústavný súd nemá právomoc preskúmať ani postup prokurátora okresnej prokuratúry, pretože tak bola oprávnená a aj povinná urobiť krajská prokuratúra na základe opakovaného podnetu sťažovateľky podľa zákona o prokuratúre.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry v konaní vedenom pod sp. zn. PPZ-994/NKA-FP-BA-2013 a postupom prokurátora okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 1071/13/1102

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi

označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

V súlade s čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažovateľka namieta, že veci odňaté pri výkone prehliadky iných priestorov a pozemkov na základe príkazu vyšetrovateľky národnej kriminálnej agentúry z 12. septembra 2014 so súhlasom prokurátora okresnej prokuratúry jej do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu neboli vrátené, a to ani na základe žiadosti o vrátenie zaistených vecí.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka podala národnej kriminálnej agentúre 8. októbra 2014 žiadosť o vrátenie vecí zaistených pri prehliadke iných priestorov a pozemkov vykonanej na základe príkazu z 12. septembra 2014, ktorou žiadala „*orgány činné v trestnom konaní, aby vydali rozhodnutie o vrátení vecí v zmysle § 97 ods. 4 Trestného poriadku*“. Sťažovateľka odôvodňovala vrátenie vecí odňatých pri vykonávaní prehliadky na základe príkazu z 12. septembra 2014 tým, že jej týmto spôsobom boli odňaté „*závažné dokumenty*“, ktoré sú pre ňu z obchodného hľadiska mimoriadne dôležité

z dôvodu existujúceho zmluvného vzťahu a vyplatenia prípadných zmluvných nárokov z nich vyplývajúcich.

Vyšetrovatelka národnej kriminálnej agentúry na žiadosť sťažovateľky z 8. októbra 2014 reagovala prípisom ČVS: PPZ-994/NKA-FP-BA-2013 z 10. novembra 2014, v ktorom zdôraznila, že *„písomné doklady týkajúce sa spoločnosti Distrib Capital, s. r. o. boli vyhodnotené ako dôkaz podľa § 119 ods. 2 Trestného poriadku. Listinné dôkazy ako veci dôležité pre trestné konanie sú súčasťou spisového materiálu vedeného pod ČVS:PPZ-994/NKA-FP-BA-2013. Veci sa nachádzajú v úschove v skladových priestoroch... S prihliadnutím na povahu listín na ich význam pre trestné konanie neprichádza do úvahy ich vrátenie, nakoľko sú pre ďalšie konanie potrebné.“*

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Ústavný súd v prvom rade skúmal, či sa vzhľadom na štádium, v ktorom sa napadnuté konanie nachádzalo, t. j. trestné stíhanie vo veci zločinu daňového podvodu podľa § 277a ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva začaté na základe uznesenia vyšetrovatelky národnej kriminálnej agentúry sp. zn. PPZ-994/NKA-FP-BA-2013 z 9. decembra 2013 v súlade s § 199 ods. 1 Trestného poriadku bez vznesenia obvinenia konkrétnej osobe (v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo vydané uznesenie o vznesení obvinenia vo veci konkrétnej osobe, pozn.), na namietanú časť konania vedeného vyšetrovatelkou národnej kriminálnej agentúry a konania vedeného prokurátorom okresnej prokuratúry vykonávajúceho dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku a zákona o prokuratúre vzťahujú záruky vyplývajúce zo základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na

prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda či sa sťažovateľka môže domáhať ochrany týchto práv sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej sa uvedené práva chránia aj v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní po začatí trestného stíhania (napr. II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02, III. ÚS 99/02).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ďalej vplýva, že primeraná lehota na rozhodnutie v trestnej veci začína plynúť od obvinenia, ku ktorému spravidla dochádza v prípravnom konaní (napr. Wemhoff v. Spolková republika Nemecko z 27. 6. 1968, séria A, č. 7, s. 26 - 27, bod 19). Obdobne ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že základné právo na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený (III. ÚS 183/05, II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02).

Kritériom aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru je materiálna povaha predmetu konania. Aplikácia uvedeného článku dohovoru prichádza do úvahy iba v prípade, že ide o konanie, v ktorom sa rozhoduje o „občianskych právach alebo záväzkoch“, prípadne o „oprávnenosti trestného obvinenia“. Nie je pritom rozhodujúce, či v okolnostiach konkrétneho prípadu rozhoduje všeobecný súd alebo iný orgán verejnej moci, a taktiež nie je rozhodujúca ani povaha zákona, ktorý upravuje predmet daného konania, rovnako tak ani povaha strán (účastníkov konania), resp. povaha právneho vzťahu, o ktorý v danej veci ide (IV. ÚS 241/07).

S prihliadnutím na dosiaľ uvedené ústavný súd zastáva názor, že sťažovateľka, ktorá v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nemala právne postavenie poškodenej ani obvinenej (uznesenie o vznesení obvinenia nebolo v tom čase vydané, pozn.), sa nemôže dovolávať ústavnej ochrany práv zaručených v čl. 48 ods. 2 ústavy ani v čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže napadnuté konanie vedené pred vyšetrovateľkou národnej kriminálnej

agentúry a prokurátorom okresnej prokuratúry nespadá *ratione materiae* do záruk pokrytých čl. 48 ods. 2 ústavy ani čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, keďže procesný stav v konaní pred vyšetrovateľkou národnej kriminálnej agentúry a prokurátorom okresnej prokuratúry vylučuje, aby tieto orgány verejnej moci porušovali základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2016